

My Community Challenge B1

Мога да поема задачи за общността, в която живея.

Гражданско обучение по предприемачество

Подобряване качеството на живот

Как се измерва благосъстоянието? Каква роля играят понятия като брутен вътрешен продукт или коефициентът „Gini“? Това младежите научават в станциите за упражнения, изпълнявайки специални задачи. Накрая те трябва да разработят собствен индикатор за качеството на живота и да обменят мисли по темата.

Материали за учителите

В материалите провеждането на предизвикателствата е описано детайлно, стъпка по стъпка, за да се даде възможност за директното им използване в класната стая. Материалите за учителите се прилагат заедно с материалите за учениците (=Работни листове).

Знакът „➔“ е използван за работна задача, която служи за задълбочаване на знанията и се прави по избор. Съответните работни листове се намират в документа „Допълнителни материали за учениците“. Всички документи са публикувани на интернет страницата www.youthstart.eu

Програмата Youth Start Entrepreneurial Challenges

е базирана на TRIO-модела за предприемачество – www.youthstart.eu

Базисно обучение по предприемачество	Култура на предприемачеството			Гражданско обучение по предприемачество
 Idea Challenge Hero Challenge	 Empathy Challenge	 Storytelling Challenge	 Buddy Challenge	 My Community Challenge
 My Personal Challenge Lemonade Stand Challenge	 Perspectives Challenge	 Trash Value Challenge	 Open Door Challenge	 Volunteer Challenge
 Real Market Challenge Start Your Project Challenge	 Extreme Challenge	 Be A Yes Challenge	 Expert Challenge	 Debate Challenge

TRIO-моделът е цялостна концепция, която обхваща три области:

„Core Entrepreneurial Education“ разглежда базисната квалификация за предприемаческо мислене и поведение, компетентността за изграждане на компетентността за разработване на собствени идеи и тяхното гъвкаво и иновативно осъществяване.

„Entrepreneurial Culture“ се свързва със стимулирането на култура на отворено приемане на новостите, култура на емпатия, на екипност и креативност, на целенасоченост и собствена инициатива, но също така и осъзнаване и готовност за поемане на риск.

„Entrepreneurial Civic Education“ цели укрепването на социалната компетентност на граждани, които да поемат отговорност за себе си, за другите и за околната среда.

Всяко от предизвикателства е част от едно от 18-те семейства предизвикателства и е разположено в едно от нивата на TRIO-модела. Семейството предизвикателства може да съдържа в себе си няколко предизвикателства от различни нива. В методическите указания използваните нива са както следва: A1 – начална степен, A2 – прогимназиална степен, B1, B2 и C1 – различни нива на горната гимназиална степен. Всяко следващо ниво надгражда предходното.

Методически указания

Тема	Подобряване на качеството на живот
Ниво	B1
Предизвикателство - семейство	<p>My Community Challenge –всеки принос е важен</p> <p>В една общност има много задачи – независимо дали това е класът, семейството или обществото. Всеки може да даде своя личен принос и да поеме отговорност. Децата от началната училищна степен могат да се огледат в своето обкръжение и да разработват общи решения. Играта „Реколта“ за прогимназиалната степен показва как да се борави с ресурсите – внимателно и с оглед на устойчивото развитие. В програмата за горната гимназиална степен са включени основни аспекти на качеството на живота и благосъстоянието. В следващото ниво младежите виждат чрез играта „Changemaker“ (създател на промяната) как отделни хора могат да предизвикат големи промени. Още на едно по-високо ниво ги очаква играта „Утопия“ и въпросът: Какво човек може да научи за настоящето от човешката история?</p>
Продължителност	3 – 4 учебни единици
Идеята зад това предизвикателство	<p>Учениците се изправят пред предизвикателството да изработят индикатор за качество на живота. Те размишляват върху обичайните възгледи за благосъстояние и качеството на живота в нашето общество. Те разработват, дискутират и изследват задълбочено отделни аспекти на темата в различни „станции“, разделени на групи, които разработват отделни аспекти на темата.</p>
Предприемачески компетентности в съответствие с Референтната рамка	<p>Мога да идентифицирам моите силни и слаби страни и да си поставя цели за подобряване на моите слабости.</p> <p>Чувствам се добре, когато мога да поема отговорност за дадена задача.</p> <p>При изпълнението на задачи мога да се изправя пред възможна конкуренция.</p> <p>Мога да развия подходящи идеи и да се аргументирам защо те трябва да се осъществят.</p> <p>Мога да открива възможности и да използвам шансовете.</p> <p>Мога да разпознавам рисковете и да поема отговорност за моите действия.</p> <p>Мога да планирам цели и да осъществя съпътстващ проект.</p> <p>Мога, използвайки индивидуалните си способности, да работя в екип и поемам инициатива, да убеждавам при вземането на решения.</p> <p>Мога добре да комуникирам с другите хора.</p>

	<p>Бих желал с идеите си да допринеса за изграждане на ориентирано към бъдещето екологично и социално чувствително поведение в икономиката и обществото и да разпознавам етични проблеми.</p> <p>Мога да обясня и анализирам брутния вътрешен продукт (БВП) и алтернативни концепции. Мога да анализирам границите и обсега на БВП. Освен това мога да разсъждавам върху взаимовръзките между БВП, както и върху социалните и индивидуални фактори (образование, житейско щастие, удовлетвореност) и обкръжаващата среда.</p>
Езикови компетентности	<p>Мога да обработвам текстове и да работя съвместно с други хора.</p> <p>Мога да използвам изучаваната лексика в устна и писмена реч.</p> <p>Мога да обяснявам на други хора понятия и да разбирам обяснения.</p>
Лексика по темата (върху учебни плакати)	<p>Качество на живота, благосъстояние, брутен вътрешен продукт, устойчивост.</p>
Проверка на компетентностите	<p>Индивидуален индикатор за качество на живота.</p> <p>Рефлексия за благосъстояние и качество на живота чрез дискусия.</p> <p>Саморефлексия в писмена форма (индивидуално).</p>
Предварителни знания	<p>Учениците познават кръговрата на икономическата дейност и брутния вътрешен продукт (БВП).</p>
Тяло&Дух	<p>На следните адреси ще намерите кратки, леки упражнения за активиране и концентрация както и бдителност (вкл. кратки видеа) Изберете в зависимост от ситуацията едно или повече от предложените упражнения: www.youthstart.eu или на www.youthstartbg.weebly.com/</p>
Подготовка	<p>Трябва да се подготвят копия от следните материали:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обзорен лист с работни задачи за всеки ученик. • Копират се работните листове за станции 1, 2 и 4. • Да се отпечата по едно копие от ключовете с решения (в края на тези методически указания). Ключът за станция 1 се поставя в станцията, но решенията остават скрити. Останалите ключове остават при преподавателя. • Подготвят се маси за 6 станции (в случай, че се работи и в станция 1, масите са 7). За последната станция се подреждат столове в кръг. • Отпечатват се картончета със съответния номер на станцията (детайлите вижте в края на тези методически указания), прегъват се и се поставят на съответната маса. • Станция 1: Мемори-картите се отпечатват в цвят, картончетата се изрязват и се фолират. <p>Материалите за останалите станции се отпечатват на твърда хартия или се фолират:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ➡ Станция 1: В станцията се поставят листовите с данни 1а, 1б и 1в.

	<ul style="list-style-type: none"> • Станция 2: В станцията се поставят листовите с данните (Станция 2) • Станция 3: В станцията се поставя статия от вестник. Освен това по един празен лист формат А 4 за всеки ученик. • Станция 4: Всяка двойка разполага с поне един смартфон. • Станция 5: Квартет – според нуждите и повече комплекта карти (игра с карти за 2 до 4 ученици). По възможност да се отпечатаат цветно на по-твърда хартия или да се фолират. Упътването за играта да се постави в станцията. • Станция 6: В станцията се поставят картончета или пост-ит кубчета. • Станция 7: Обяснението за протичане на работата и цитатите се разпечатват и се поставят в средата на кръга от столове. <p>Допълнително се копира за всеки ученик Работен лист 1(самооценка в края на урока) и – ако се използва – ➔ Работен лист 2 (Обобщение на саморефлексията).</p>
Изпълнение	
Работна стъпка 1	<p>Указание: Обяснява се методът за обучение в станциите (продължителност, изпълнение, задължителни станции, станции по избор, резултати)</p>
Работна стъпка 2	<p>Начало: Раздават се обзорните листове вкл. работните листове за станции 1, 2 и 4. Учениците четат обзорния лист, отиват в станциите си и започват изпълнението на работните задания.</p>
Работна стъпка 3	<p>Изпълнение: Самостоятелна работа на учениците. Обучаващият изпълнява ролята на татор, осъществява обратна връзка и контролира (необходимо при определени станции).</p>
Работна стъпка 4	<p>Рефлексия чрез дискусията: След приключване на работата по станции се провежда заключителната дискусия по темата „Благосъстояние и качество на живота“. Въз основа на изказванията (виж станция 7:разсъждение върху качеството на живот в края на тези методически указания), с помощта на метода “аквариум“ трябва да се открият различните позиции.</p>
Работна стъпка 5	<p>Саморефлексия: Обработете (Работен лист1 и аРаботен лист 2) направете задачите от Работен лист 1 (Саморефлексия в края на урока) и – в случай, че се използва – аработен лист 2 (Обобщение на саморефлексията).</p>

Контекст в Програма Предизвикателства	Това предизвикателство надгражда ниво A1 и A2 от „Community Challenge и представлява база за предизвикателствата от ниво B2 и C1
Списък на линковете	За проекта You th Start Entrepreneurial Challenges: www.youthstartproject.eu Други нагледни материали (вкл. филми) : www.youthstart.eu Какво представлява БВП? https://www.youtube.com/watch?v=07anlgd5se0
Източници	Blatzheim, S./Huang, Ch./Pipp, M: Schafft Wert Übung-Poster, eesi-Impulszentrum/IFTE (Hrsg.), Wien 2008
Условия за ползване	Всички материали за учители и ученици, разработени в рамките на Youth Start Entrepreneurial Challenge, са под лиценз на Креатив комънс (Creative-Commons-Lizenz). Можете да размножавате и разпространявате материалите във всякакъв формат или среда, но само при коректно назоваване на имената. Нямаме право да използвате материалите с комерсиална цел. Можете да обработвате материалите, но да ги разпространявате само под същия лиценз както оригинала. Точните подробности по лиценз ще намерите на интернет страницата: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.de Екипът на Youth Start Team ще се радва, ако се свържете с нас: от една страна за свързване с националните партньори и техните предложения и от друга – за подпомагане реализацията на проекта. e-mail: siop_smartstarteurope@abv.bg ; office@ifte.at
Автори Издатели	Валтер Кивег (автор) Даниел Райтхофер (автор), Йоханес Линднер (автор и издател), Гералд Фрьолих (автор и издател) Чадуик Уилямс (автор Проверка на компетентностите), Ева Ямбор (издател), Горанка Недева (издател)
Графичен дизайн	Валентин Майерхофер (оформление), Петер Щромбергер (пиктограми)
Превод Редакция	Зоя Каприева (превод) Горанка Недева (редактор)

Станция 1: Благосъстоянието от три перспективи

Работна задача 1 /БВП-Игра „Memory“:

Разбъркайте картите и ги поставете обърнати. Сега можете да обръщате подред по две карти. Ако имате съответстващи си двойки (понятие и обяснение), можете да ги поставите пред себе си. Вие играете, докато обърнете две несъответстващи си карти. Победител е този, който събере най-много карти.

Работна задача 2 / Метод на изчисление:

Открийте кои понятия към кой метод на изчисляване на БВП принадлежат! Нанесете ги на правилното място в работния лист (Станция 1).

Станция 1: Изчисляване на БВП

БВП може да бъде изчислен по три различни начина:

Производствен метод, доходен метод - метод на крайното разпределение на доходите, разходен метод - метод на разходите за крайно потребление.

Изберете един от примерите за изчисляване. След това потърсете колеги, които вече са изчислили някой от другите примери. Сравнете! Какво Ви прави впечатление?

За проверка при обучаващия има ключ с решението.

➤ Информационен лист 1а (➤ Станция 1)

Държавата Нойпанолия съществува благодарение на един голям стоманодобивен завод, който произвежда железопътни релси. Най-големият работодател в страната има две предприятия-доставчици: рудодобивния завод в Айзенберг и въгледобивната мина в Шварценвалд. В Нойпанолия не са познати данъци или субсидии, релсите се продават в съседната държава. Само за малката регионална железница в столицата правителството купува нови релси на стойност 5 млн. евро.

Изчислете с помощта на данните от последната година БВП на Нойпанолия чрез производствения метод:

Сума на оборотите

- междинно потребление
- + стокови данъци
- стокови субсидии

Рудодобивен завод		Въгледобивен завод		Стоманодобивен завод	
оборот	20 млн. евро	оборот	10 млн. евро	оборот	60 млн. евро
заплати	1 млн. евро	заплати	1,5 млн. евро	заплати	2,5 млн. евро
				покупки	28 млн. евро
печалба	19 млн. евро	печалба	8,5 млн. евро	печалба	29,5 млн. евро

Въгледобивният завод реализира 20% от своя оборот в резултат от нуждите от въглища на жителите на Нойпанолия.

+> Информационен лист 16 (+> Станция 1)

Държавата Нойпанолия съществува благодарение на един голям стоманодобивен завод, който произвежда железопътни релси. Най-големият работодател в страната има две предприятия-доставчици: рудодобивния завод в Айзенберг и въгледобивната мина в Шварценвалд. В Нойпанолия не са познати данъци или субсидии, релсите се продават в съседната държава. Само за малката регионална железница в столицата правителството купува нови релси на стойност 5 млн. евро.

Изчислете с помощта на данните от последната година БВП на Нойпанолия чрез разходния метод:

лично потребление

+ инвестиции

+ държавно потребление

+ износ

– внос

Рудодобивен завод		Въгледобивен завод		Стоманодобивен завод	
оборот	20 млн. евро	оборот	10 млн. евро	оборот	60 млн. евро
заплати	1 млн. евро	заплати	1,5 млн. евро	заплати	2,5 млн. евро
				покупки	28 млн. евро
печалба	19 млн. евро	печалба	8,5 млн. евро	печалба	29,5 млн. евро

Въгледобивният завод реализира 20% от своя оборот в резултат от нуждите от въглища на жителите на Нойпанолия.

➤ Информационен лист 1в (➤ Станция 1)

Държавата Нойпанолия съществува благодарение на един голям стоманодобивен завод, който произвежда железопътни релси. Най-големият работодател в страната има две предприятия-доставчици: рудодобивния завод в Айзенберг и въгледобивната мина в Шварценвалд. В Нойпанолия не са познати данъци или субсидии, релсите се продават в съседната държава. Само за малката регионална железница в столицата правителството купува нови релси на стойност 5 млн. евро.

Изчислете с помощта на данните от последната година БВП на Нойпанолия чрез

Метода на доходите (стойностен метод):

Метод на доходите:

Сумата на всички постъпления (възнаграждения на работници, приходи от фирмената дейност и фирмено имущество)

+ данъци

– субсидии

+ амортизации

Рудодобивен завод		Въгледобивен завод		Стоманодобивен завод	
оборот	20 млн. евро	оборот	10 млн. евро	оборот	60 млн. евро
заплати	1 млн. евро	заплати	1,5 млн. евро	заплати	2,5 млн. евро
				покупки	28 млн. евро
печалба	19 млн. евро	печалба	8,5 млн. евро	печалба	29,5 млн. евро

Въгледобивният завод реализира 20% от своя оборот в резултат от нуждите от въглища на жителите на Нойпанолия.

Станция 2: Анализиране на БВП

БВП може да бъде представен по различни начини: като абсолютен БВП, БВП на глава от населението, номинален БВП и реален БВП.

Вземете информационния лист с данни (станция 2), който е базата за изпълнение на работните задачи и запишете обяснения си на съответния работен лист.

Информационен лист (Станция 2)

Таблица 1: БВП абсолютен в млрд. USдолари

БВП в US \$ (закръглено)	1993	2003	2012	2013	2015
Бразилия	438	552	2490	2460	1774
България	10	21	53	55	50
Китай	440	1641	8461	9490	10866
Германия	2068	2502	3539	3745	3355
Гърция	109	201	246	240	195
Индия	284	618	1825	1863	2074
Япония	4415	4303	5957	4908	4123
Люксембург	17	29	56	62	58
Нигерия	16	68	461	515	4810
Португалия	95	165	216	226	199
Австрия	190	261	408	428	374
Саудитска Арабия	132	215	734	744	646
Словения		30	46	48	43
САЩ	6878	11510	16155	16663	17947
Европейски съюз	7795	11852	17249	17986	16229
Свят	25747	38540	74428	76431	73433

източник: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>

Таблица 2: БВП на глава от населението в щ. долари

БВП в US \$ (закръглено)	1993	2003	2012	2013	2015
Бразилия	2792	3040	12157	12072	8538
България	1279	2697	7333	7656	6819
Китай	374	1274	6264	6991	7924
Германия	25489	30319	44010	45600	41219
Гърция	10435	18292	22242	21842	18035
Индия	309	565	1444	1456	1581
Япония	35451	33691	46701	38549	32477
Люксембург	41751	64422	105447	113726	101449
Нигерия	153	510	2739	2979	2640
Португалия	9536	15773	20577	21618	19222
Австрия	24024	32103	48324	50557	43438
Саудитска Арабия	7442	9390	24883	24646	20481
Словения		14881	22477	23144	20713
САЩ	26465	39677	51433	52660	55836
Европейски съюз	16174	24073	34150	35402	31843
Свят	4654	6084	10498	10650	9995

източник: <http://api.worldbank.org/v2/en/indicator/ny.gdp.pcap.cd?downloadformat=excel>

Станция 3: Разсъждение върху БВП

Прочетете внимателно поместената по-долу страница от вестник. Разсъждавайте върху съдържащата се там информация, свързана с БВП:

1. Анализирайте какви фактори, области, събития, се съдържат в БВП. Посочете как според тях наводненията са свързани с БВП.
2. Обяснете дали вследствие от наводненията благосъстоянието в страната се повишава или спада.

Напишете Вашите предложения за решение на лист с формат А4.

<i>Tagesexpress</i>		
сряда 5 юни		цена: 1 евро
		
<p>Санкт Пьолтен. От вчерашния ден, вторник, кулминационната точка на наводненията е преодоляна. Бавно максималните равнища на водите в селищата около Дунав се връщат обратно и размерът на щетите става видим. Много населени места и по-големи градове бяха силно засегнати. Общо щетите ще възлязат на една голяма двуцифрена или ниска трицифрена сума в милиони. В дейностите по отстраняването на щетите участваха противопожарна охрана, армейски части и доброволци. „Не зная как щяхме да преживеем тази катастрофа, ако не бяха многото предлагащи помощ ръце!“ – бяха изпълнените с благодарност думи на една от пострадалите към стотиците помощници. Работите по почистване ще продължат седмици.</p> <p>В Мелк водата стигна до първия етаж, много сгради са необитаеми. Такава е и къщата на семейство Майер. „Ние стоим пред развалини, загубихме всичко!“, отчаян казва Якоб Майер, баща на три деца. Временно семейството е подслонено при роднини. За скъпото саниране на къщата Майер се надяват на помощта от фонда за бедствия.</p> <p>Този фонд трябва да се погрижи също и за отстраняването на щетите от катастрофата с кораб близо до Кремс. Заради наводнението товарният кораб се е ударил в една от мостовите подпори. От пукнатината в резервоара са изтекли 1000 литра нефт, които в момента специалистите отстраняват. Все още не могат да се установят щетите върху околната среда, природозащитниците изказват тревога за дунавските морави.</p>		<p>Отнесена лаборатория за дрога</p> <p>Кремс. Доста учудени останаха помощници в борбата с наводненията в районите около Дунав. Странни части са били отнесени от водите. Касае се за съоръжение от лаборатория за дрога както установи полицията. Не е ясно откъде са дошли тези части. Разследването върви с пълна сила.</p>
		<p>Пазарът на труда на черно процъфтява</p> <p>Критцендорф. Работите по разчистването са в пълен ход. Сумата на щетите все още не може да бъде изчислена, но вероятно ще достигне милиони. Кметът Хубер: „Хората са отчаяни!“ Много от пострадалите от наводненията не могат да си позволят скъпи майстори. По първоначални изчисления делът на черния пазар възлиза на около 40%.</p>
		<p>Рекордни обороти за фирма „Разчистване и строителство“</p> <p>Мелк. Шефът на фирмата Ханс Баумайстер оповести вчера данните за изминалото тримесечие. Увеличение на оборота с 400% му дава повод да ликува: „Водата почти беше погълнала нашата фирма, за късмет наводнението донесе в касата ни печалба.“</p>

Станция 4: Обяснение на индикаторите

Изберете три от посочените по-долу шест индикатора за благосъстояние и качество на живот. Потърсете в интернет с помощта на вашите смартфони или таблети информация за тях. Вземете работния лист (Станция 4) и отговорете на въпросите.

- Брутно национално щастие
- HDI (Human Development Index) Индекс за човешкото развитие
- Big-Mac-Index (Биг-Мак индекс)
- Коефициентът на Джини
- HPI (Happy Planet Index) Индекс щастлива планета
- ISEW (Index of Sustainable Economic Welfare) Индекс на устойчиво икономическо благополучие.

Станция 5: Игра на карти „Квартет от държави

Упътване за играта

Упътване за игра с 2 до 4 участници

Всички карти се разбъркват и се раздават. Целта е след 15 минути игра да притежаваш най-много карти. На всяка карта има 5 индикатора за благоденствие и качество на живот. Картата с най-добра класация печели и бие останалите. Картите с липсващи стойности губят автоматично.

При изиграване на картите трябва да се назоват както страната, така също и индикаторът и съответната класация на страната. След приключване на играта обсъдете Вашите впечатления и опит (напр. особеностите на класациите на държавите, ...)

Информация за картите:

Изобразени са следните индикатори:

- БВП: Брутен вътрешен продукт/на глава от населението според покупателната сила – печели по-високата стойност
- HDI: Индекс за човешкото развитие: стойности между 1 (най-добра) и 0 (най-лоша) - печели по-високата стойност
- Коефициентът на Джини (според разпределението на дохода): стойности между 0 (абсолютно равномерно разпределение) и 100 (абсолютно неравнопоставено разпределение) – печели по-ниската стойност
- Биг-Мак индекс: цена на Биг-Мак в US- долари - печели по-високата стойност
- HPI: Индекс щастлива планета: стойности между 100 (най-добра) и 0 (най-лоша) - печели по-високата стойност

Станция 6: Разработване на собствен индикатор за качество на живот

- Разработете Вашия личен индикатор за качество на живота. Мислете много креативно. Използвайте следните думи – импулс: – околна среда – паркове – обществени транспортни средства – заведения/барове – вода – футболно игрище – WLAN Безжичната локална мрежа
- Помислете също как може да бъде измерен този индикатор. Следните примери могат да бъдат от полза: разстояние от жилището, съотв. от дома до първата спирка на градския транспорт в метри; ниво на шума в жилището в децибели;
- Запишете индикатора на картонче. Покажете готовия индикатор на обучаващия и направете –ако е възможно- плакат с ваш съученик.

Станция 7: Разсъждение върху качеството на живот

В заключение се провежда дискусия по метода „аквариум“. Четири души седят във вътрешния кръг, останалите са около тях. По двама души от вътрешния кръг трябва да представят една от следващите две позиции. Участници от външния кръг могат по всяко време да разменят мястото си с участник от вътрешния кръг. (Ако този участник е взел думата, той има право да довърши аргументацията си.)

„Ако някой иска да унищожи един народ, то той трябва да му даде малко повече от световното благоденствие, така със сигурност ще успее да постави този народ на колене!“

(Джон Стайнбек; 1902-1968)

„Само който живее в благоденствие, живее приятно!“

Бертолт Брехт; 1898-1956)

Ключ с решения (Станция 1)

Производствен метод:

Оборот – 6 млн. евро от продадени сладки

Междинно потребление – брашно за една пекарна.

Разходен метод:

Лично потребление– телевизор, мобилен телефон, сандвич с колбас, тоалетна хартия, ...

Държавни разходи за обучение, здраве, култура, инфраструктура, ...

Внос – газ от Русия, риба от Норвегия,....

Износ – автомобилни части за Германия, железопътни релси за Словения ...

Метод на доходите:

Данъци – данък върху оборота, върху имуществото, акциз върху тютюн, напитки

Субсидии – пари от ЕС, плащания за Австрийските железници,

Приходи от фирмена дейност и от собственост – печалба и лихви

Възнаграждение за положен труд – 2000 евро заплата

Ключ с решения (➕➡ Станция 1)

Решение на пример А:

Производствен метод:

Сума на принадлежната стойност, тоест оборота минус авансовите плащания.

$$\text{БВП} = 20 \text{ млн.} + 10 \text{ млн.} + 60 \text{ млн.} - 28 \text{ Млн.} = 62 \text{ млн. евро}$$

Решение на пример Б:

Разходен метод:

Лично потребление (C) + инвестиции (I) + държавно потребление (G) + износ (EX) – внос (IM)

$$\text{БВП} = 2 \text{ млн.} + 5 \text{ млн.} + 55 \text{ млн.} = 62 \text{ млн. евро}$$

Решение на пример В:

Доходен метод:

Сумата от всички доходи (+ данъци – инвестиции)

$$\text{БВП} = 1 \text{ млн.} + 19 \text{ млн.} + 1,5 \text{ млн.} + 8,5 \text{ млн.} + 2,5 \text{ млн.} + 29,5 \text{ млн.} = 62 \text{ млн. евро}$$

Ключ с решения (Станция 2)

Работна задача 1: Обяснете развитието на БВП на отделните държави с помощта на таблица 1 от информационния лист с данни (Станция 2).

Предложение за решение: През последните две десетилетия БВП на всички държави е нараснал. В целия свят БВП се е утроил, в ЕС е нараснал повече от два пъти

Най-високи темпове на растеж отбелязаха Китай (увеличение 20 пъти на БВП) и Нигерия (от 16 млрд. на повече от 500 млрд. щ. долара).

Увеличението в европейските държави не беше така значително. Това може да се дължи на много причини: от една страна населението не е нараснало толкова чувствително както в развиващите се държави, от друга - изходното ниво на БВП е доста по-високо.

Директно сравняване на страните на базата на абсолютните стойности не е възможно.

Прави впечатление, че за периода 2012 до 2013 Гърция и Япония са понесли загуби в БВП.

Работна задача 2: Сравнете таблица 1 с таблица 2 от информационния лист (Станция 2). Анализирайте и обосновайте стойностите за Люксембург и Китай.

Предложение за решение: Люксембург показва за последните две десетилетия почти четирикратно увеличение на БВП в абсолютна стойност, но на глава от населението по-малко от 3 пъти.

Китай за същия период е увеличила своя БВП повече от 20 пъти, на глава от населението - 18 пъти.

Китай разполага с по-голям абсолютен БВП от Люксембург, тъй като има многократно по-голям брой население. И обратно, Люксембург в сравнение с Китай има 16 пъти по-висок БВП на глава от населението.

Работна задача 3: Оценете обстоятелството, че БВП в Саудитска Арабия и Индия за периода 2012 до 2013 година се увеличава като абсолютен размер, но на глава от населението намалява.

Предложение за решение: Поради увеличаване броя на населението в двете държави абсолютният БВП се разпределя върху повече хора и така БВП на глава от населението намалява.

Работна задача 4: Една от държавите в периода 2014 до 2015 година отбелязва нарастване на номиналния БВП с 2 %, реалният обаче нараства само с 0,3 %. Обяснете разликата.

Предложение за решение: Тъй като при реалния БВП се взема под внимание процентът на инфлация, растежът му е по-нисък от номиналния (номинален БВП- процентът на инфлация = реален БВП).

Ключ с решения (Станция 3)

Въпрос 1:

Включени в БВП	Не се включват в БВП
По-голямата част от сумата на щетите	Работа „на черно“ (сивата икономика)
Участието на специалистите по почистване на нефтени разливи	Лабораторията за дрога
Разчистване & Строителство	Противопожарната охрана, доброволци
Фондовете за природни бедствия	Възможните щети за околната среда

Въпрос 2:

Благоденствието, измерено с БВП, се повишава, тъй като тук са включени само разходи за разчистване и ремонт, но личните несгоди на пострадалите не се вземат под внимание.

Ключ с решения (Станция 4)

Работна задача 1:

1. Брутно национално щастие (BNG)¹

Този индикатор е разработен през 70-те години в Бутан. С него тогавашният крал се противопоставя на доминиращото към момента разбиране за БВП като индикатор за икономическо развитие и благосъстояние.

Брутно национално щастие трябва да представя по-добре преди всичко културата и ценностите на Бутан. То обхваща девет области (психологическо благоразположение и здраве, използване на времето, жизненост на обществото, културно многообразие, екологична устойчивост, жизнен стандарт, здраве, образование и добро управление) и се изчислява чрез набор от многобройни показатели. Брутното национално щастие може много трудно да бъде обективизирано, многобройни субективни преценки характеризират този индикатор. Този индикатор се изчислява само за Бутан. Затова директно сравнение с други държави не е възможно.

2. HDI (Human Development Index; Dt.: Индекс на човешкото развитие)²

От 1990 г. ООН всяка година изчислява Индекса на човешкото развитие. Обхванати са 187 държави (към 2011 г.). Индексът обединява здравословното състояние, нивото на образование и на доходите. От 2010 г. той се състои от следните показатели:

Вероятната продължителност на живота (LEI): Вероятната продължителност на живота към момента на раждане (LE)

Образователен индекс (BI): Средна продължителност на посещаване на училище (DSD) и предполагаема продължителност на посещаване на училище (VSD) в години.

Жизнен стандарт : Брутен национален продукт (БНП) на глава от населението (БНП/глава в щ. долари).

Накрая индексът на човешкото развитие се пресмята като геометрична триизмерна величина

3. Индексът Бик Мак (Big-Mac-Index)³

Колко струва един Бик Мак в различните страни по света, когато превърнем цената в US- долари? Това е замисълът на индекса „Бик Мак“. Той представлява силно опростен метод за сравнение и принципно може да се сравни с една потребителска кошница, която в случая се състои само от един продукт (сандвича на веригата за бързо хранене Макдоналдс). Бик Мак е подходящ за сравнение, защото може да бъде получен в над 140 държави по света и от около 40 години навсякъде (почти) има еднакви съставки: сусамово хлебче, телешка кайма, топено сирене, салатата, маринувана краставица, лук и сос.

¹ de.wikipedia.org/wiki/Bruttonationalglück; letzter Zugriff: 10.03.2015

http://www.nachhaltigkeit.info/artikel/bruttoinlandsglueck_in_buthan_1869.htm; letzter Zugriff: 10.03.2015

http://www.ratswd.de/download/RatSWD_WP_2011/RatSWD_WP_182.pdf; letzter Zugriff: 10.03.2015

² de.wikipedia.org/wiki/Human_Development_Index; letzter Zugriff: 14.7.2014

http://www.bmz.de/de/service/glossar/l/index_hdi.html; letzter Zugriff: 10.03.2015

http://www.nachhaltigkeit.info/artikel/human_development_index_1867.htm?sid=75e80b1538ae66308236a4fe6d7b74d1; letzter Zugriff: 10.03.2015

³ de.wikipedia.org/wiki/Big-Mac-Index; letzter Zugriff: 10.03.2015

<http://www.zeit.de/2012/37/Waehrungskonten/komplettansicht>; letzter Zugriff: 10.03.2015

Теоретично би трябвало сандвичът да струва навсякъде еднакво. На практика обаче съществуват значителни разлики, както показва индексът Бик Мак. Тези разлики свидетелстват и говорят за надценяването или подценяването на валутите.

** Потребителска кошница е сбор от възможно най-представителен брой различни стоки за изчисляване на ценовия индекс и инфлацията.*

4. Коефициент Джини Gini Koeffizient⁴

Коефициентът Джини (или известен още като Индекс на Джини) е разработен в началото на последното столетие от италианския статистик Корадо Джини. Коефициентът Джини е една статистическа мярка, представяща по принцип неравномерното разпределение. Тя може да варира от 0 до 1 или до 100.

При сравняване на страни чрез индекса на Джини се съпоставят предимно доходи или имущество. В тази връзка се говори за икономика на благоденствието. Стойност 0 в случай на доходи или имущество означава, че те са разпределени напълно равномерно сред населението на дадена страна. Стойност 1 или 100 означава, че едно лице притежава всички доходи съотв. цялото имущество.

5. Индекс „Щастлива планета“ HPI (Happy Planet Index)⁵

Индексът „щастлива планета“ се опитва да покаже екологичната ефективност на държавите в създаването на удовлетвореност на своите граждани. Този индекс се изчислява от показателите за удовлетвореност от живота, очакваната продължителност на живот и екологичния отпечатък/следа. (оочакваната продължителност на живот умножена по удовлетвореността от живота и разделено на екологичния отпечатък/следа). Най-съществената разлика в сравнение с другите индекси е устойчивостта. Затова предполагаемо по-щастливи държави могат да попаднат доста назад в класацията, ако за постигането на своето щастие изразходват сравнително големи ресурси.

6. ISEW (Index of Sustainable Economic Welfare; Индекс за устойчиво икономическо благосъстояние)⁶

Индексът за устойчиво икономическо благосъстояние цели да допълни или замени БВП като индикатор за благосъстояние.

За разлика от БВП тук трябва не само да бъдат сборувани направените разходи, но също така да се вземе предвид разпределението на личното потребление. Така този индекс се фокусира по-малко върху общото, а по-силно върху личното благосъстояние. Фактори, които трябва да се вземат предвид при изчисляване на този индекс са:

⁴ de.wikipedia.org/wiki/Gini-Koeffizient; letzter Zugriff: 10.03.2015
<http://wirtschaftslexikon.gabler.de/Definition/gini-koeffizient.html>; letzter Zugriff: 10.03.2015

⁵ de.wikipedia.org/wiki/Happy_Planet_Index; letzter Zugriff: 10.03.2015
http://www.nachhaltigkeit.info/artikel/happy_planet_index_1866.htm; letzter Zugriff: 10.03.2015
<http://www.happyplanetindex.org/about/>; letzter Zugriff: 10.03.2015

⁶ de.wikipedia.org/wiki/Index_of_Sustainable_Economic_Welfare; letzter Zugriff: 10.03.2015
http://www.nachhaltigkeit.info/artikel/index_of_sustainable_economic_welfare_1874.htm?sid=bea61943e256f34a6a3fe724bb7d595b;
letzter Zugriff: 10.03.2015

- Разпределение на доходите (колкото по-неравномерно е разпределението, толкова по-слабо е покачването на общото благосъстояние);
- Незаплатена работа за дома и семейството;
- Обществените разходи за здравеопазване;
- Образование;
- Замяряване на въздуха и общо замърсяване на околната среда;
- Намаляване на ресурсите;
- Разходи вследствие на глобалното затопляне.

Индексът за устойчиво икономическо благосъстояние показва, че многократното увеличаване на икономическия растеж не води до преразпределение. Обратното: Стойностите остават без промяна или намаляват, което сочи за струпване на богатство. Икономическият растеж следователно не е устойчив.

Работна задача 2:

Класацията на Австрия

BNG:	-	
HDI:	0.881 (21.)	http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi-table
GINI:	29.15 (15.)	http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/14/hdr2013_en_complete.pdf
Big Mac:	4.56\$ (23.)	http://de.statista.com/statistik/daten/studie/199335/umfrage/big-mac-index--weltweiter-preis-fuer-einen-big-mac/
HPI:	47.1 (48.)	http://www.happyplanetindex.org/countries/austria/
ISEW:	-	

Работна задача 2:

Класацията на България

<http://news.bg/curious/balgariya-na-123-to-myasto-po-indeks-na-shtastieto.html>

BNG:	-	
HDI:	0,777 (59)	http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi-table
GINI:	35,4 (57)	http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tessi190
Big Mac:	2,75	http://epicenter.bg/?p=article&id=50871&cat_id=4&sub_id=0
HPI:	34,1 (123)	http://www.happyplanetindex.org/data/
ISEW:	-	